SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 73. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 19, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го КВІТНЯ 1991 Ч. 73. РІК XCVIII.

ШАХТАРІ УКРАЇНИ ВИМАГАЮТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ КПСС

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 16-го квітня, відбулося пленарне засідання сесії Верховної Ради України. Обговорювалося широке коло питань, пов'язаних з реформою цін. Деякі депутати закликали негайно задовольнити вимоги страйкуючих шахтарів, зокрема народний депутат Федір Свідерський з Волині звернув увагу членів парламенту на той факт, що страйкарі, крім усього іншого, вимагають розв'язання КПСС.

З доповіддю про ситуацію, що склалася, виступив голова Ради Міністрів Вітольд Фокін, і заявив, що нині ВР, уряд і народ України знаходяться по один бік барикад, а по другий — „ті, хто на свою і нашу біду не розуміють, що Україна твердо стала на шлях самостійності і незалежності". Він повідомив, що готується закон УССР про реформу оплати праці, який передбачатиме деяке пом'якшення наслідків підвищення цін. Відповідаючи на питання депутатів, Фокін підкреслив, що Україна поки що не сплатила жодної копійки до так званого всесоюзного фонду стабілізації. Депутат від Харкова Іван Валеня, член ПДВУ, торкнувшися питання про запровадження в Україні власної валюти, висловив надію, що українська діяспора допоможе фінансувати видрукування республіканської валюти.

Підсумовуючи денне засідання, Леонід Кравчук сказав, що дії союзного уряду не дали позитивних результатів. Щоправда, Голова ВР змушений був визнати, що і дії республіканського уряду поки що також позитивних результатів не дали. Л. Кравчук доручив Раді Міністрів внести до ВР програму виходу з кризи. Внести на розгляд програму відміни постанов союзного уряду, які не відповідають інтересам республіки. „Терпець уже увірвався. І нам і народові".

Київська Міськрада 15-го квітня заявила про свою повну незгоду з діями союзного уряду, підвищенням цін і звернулася до ВР УССР та уряду з вимогою надати статус конституційного, вишукати додаткові можливості для соціального захисту мешканців столиці включно з повним припиненням відрахувань до союзного бюджету тощо. Демблок Київради запропонував переглянути міський бюджет, запровадити безкоштовний проїзд у транспорті для малозабезпечених, студентів та дітей, надати всім бажаючим земельні ділянки для садів та городів. Демблок Київради звернувся до ВР УССР та уряду України з пропозицією якмога швидше запровадити республіканську валюту, встановити економічний кордон та налагодити митну службу України, встановити перехід союзних підприємств під юрисдикцію республіки.

У Донецькому 15-го квітня відбувся багатотисячний мітинг-страйк з закликом до солідарности зі страйкуючими шахтарями робітників інших підприємств та виробничих об'єднань. Учасники мітингу проголосили спільну боротьбу загально народною, визнали, що економічна криза є наслідком політичного банкрутства антинародної системи, що зайшла в глухий кут. Шахтарі передали в парламент текст резолюції мітингу.

Мітинг ухвалив резолюцію з вимогами: резигнації президента СССР Михаїла Горбачова, який не має мандату народного довір'я і який обраний колегією виборщиків — пленумом ЦК КПСС і з'їздом депутатів; розпуску з'їзду народних депутатів СССР; надання конституційного характеру декларації про державний суверенітет України; створення Ради Конфедерації Незалежних Держав з уповноваженнями координаційного центру; виконання вимог, що містяться в пункті 133 Протоколу про систематичне корегування зарплатні у відповідності з ростом індексу цін, що відноситься до усіх громадян України; визнати кабінет міністрів СССР таким, що грабує свій народ; проведення нових виборів до парламенту суверенної України на багатопартійній основі зі

Верховна Рада СССР обговорює заборону політичних страйків

Москва. — У вівторок, 16-го квітня, Верховна Рада СССР на закритому засіданні обох палат прийняла у першому читанні поправки до закону про колективні трудові суперечки, які передбачають, зокрема, заборону проведення в країні політичних страйків. За словами голови однієї з комісій Анатолія Денисова, заборона передбачена „антикризовою програмою", яку запропонував недавно Міхаїл Горбачов, закликавши до „мораторію" на мітинги і страйки.

Закон буде прийнятий в другому заключному читанні наступного тижня. Прихильники заборони страйків доказують, що страйки не повинні служити законним методом політичної боротьби. Наприклад, 300,000 вуглекопів, які страйкують від 1-го березня, вимагають резигнації М. Горбачова і його кабінету міністрів, розпуску Верховної Ради СССР, вибраної не цілком демократичними методами, а також підвищення платні.

Заступник совєтського прем'єр-міністра Віталій Догужієв вимагав заборони ті політичні страйки на тій підставі, що вони ведуть до закриття заводів і фабрик і збільшують безробіття.

Противники заборони, зі своєї сторони, наголошували, що закон „буде кроком назад у процесі розвитку демократії".

ТАСС подав, що в наслідок страйку вуглекопів десятки сталеварних і хемічних підприємств змушені були припинити працю або різко зменшити обсяг виробництва. Процес „ланцюгової реакції", сказано у повідомленні ТАСС, викликав брак сталі в країні, негативно відбився на всіх ділянках промисловости.

Московський кореспондент АП Алан Куперман підкреслює, що хоч страйк вуглекопів наніс господарству країни найбільш відчутної шкоди, за останній час до них приєдналося багато робітників інших галузей промисловости, які також вимагають підвищення платні і усунення Горбачова. У вівторок страйк солідарності з вуглекопами почали київські транспортники і частина промислових робітників. У столиці України простоюють приблизно 75 відсотків тролейбусів.

Б. Єльцин уважає, що Союз не можна зберегти

Страсбург, Франція. — Виступаючи у понеділок, 15-го квітня, на засіданні соціялістичної фракції Европейського парляменту, президент Російської федерації Боріс Єльцин заявив, що особисто нічого не має проти Міхаїла Горбачова і завжди готовий до співробітництва з ним на користь перебудови і демократії.

„Мова не йде про принципові протиріччя, — сказав Єльцин. — Між нами нема глухої ворожнечі і я не відчуваю щодо Горбачова ніякої алергії. Я завжди готовий до спільної праці для досягнення спільної мети. Разом з тим я продовжую твердити, що кожна совєтська республіка має право на негайний вихід з союзу. Ланцюгами союз не можна зберегти. Подібні методи уже відійшли в історію. Центральний уряд повинен зберегти лише функції координаційного центру, наділеного мінімальними повноваженнями. В його підлеглості повинні залишитися збройні сили, енергетика і транспорт".

Відповідаючи на запитання парляментаристів, Єльцин заперечив, що Совєтський Союз іде до неминучої дезінтеграції. За його словами, національні меншості, яких 70 років пригнічував центр, лише починають усі домлювати, що таке здобута ними свобода і після роздумувань зрозуміють, що створювані десятиліттями економічні зв'язки не можна раптом ліквідувати. Ми повинні звільнитися від пут минулого, — сказав він. — Лише порвавши з цим минулим, ми зможемо знову об'єднатися, але вже на добровільних основах".

Єльцин заявив далі, що у страйках, які охопили країну, винен не Горбачов, а комуністи-ортодокси. „Горбачов ні при чому, — сказав він. — Можливо йому просто не щастить абож він не має іншого виходу".

Зустріч у Страсбурзі почалася з досить різкої словесної суперечки між Єльциним і лідером Соціялістичної фракції Европейського парляменту Жан-П'єром Котом, який висловив побоювання з приводу демагогічного стилю демократів, яких очолює Єльцин.

„Я приїхав до вас з відкритим серцем, — ображено відповів Єльцин, — а ви поводитесь зі мною як з хлопчиком. Я не потребую ваших проповідей".

М. ҐОРБАЧОВ ПРОСИТЬ ТАКОЖ ЯПОНЦІВ ПРО ДОПОМОГУ

Токіо, Японія. — Совєтський диктатор, генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Горбачов, виступаючи перед японськими парляментаристами з подивом і признанням висловився про економічні й технологічні досягнення Японії й інших західних індустріяльних країн світу, але рівночасно звернувся з проханням до японського уряду і народу допомогти СовєтськомуСоюзові побороти економічні труднощі і перейти до системи вільного ринку. Однак, як кажуть акредитовані кореспонденти, похвала і прохання М. Ґорбачова не справили на японських парляментаристів, а тим більше ба бизнесменів, великого враження і не осунули скептицизму у багатьох керівників великих концернів, які, до речі, все ставились із великим застереженням до політики, а тим більше економічних експериментів кремлівських керівників.

Значни японську вздержливість і застереження, совєтський керівник намагався представити японцям менш-більш правдивий образ нужди і розпачі, які тепер панують в комуномосковській імперії. Він заявив, що його програма перебудови і демократизації імперії, а зокрема спроба переходу економіки на систему вільного ринку, не тільки натрапили на великі труднощі, але при тому виявилося, що СССР не має досить належно вишколених фахівців, які вміли б працювати у змінених обставинах. „Прийшлося завертати назад до частинно централізованої господарської системи, щоб рятувати населення перед голодом й дійсними, а не уявними економічними недостатками", — заявив президент СССР, надіючись, що принаймні представлення такого менш-більш правдивого образу труднощів, викличе в японців зрозуміння і бажання уділити Совєтському Союзові більйонові кредити, які і так в теперішній системі правління не допомогли б імперії, кажуть політичні й економічні спостерігачі.

Під час окремої зустрічі із 600 японськими бизнесменами М. Ґорбачов заохочував японські компанії до більших інвестицій в совєтську економіку з якої вони, мовляв, матимуть великі користі в майбутньому. Японців, однак, підвести не можна. Чимало з них вже вспіли побувати в Совєтському Союзі і на власні очі переконатися у якому стані знаходиться імперія і її економічний сектор. Крім того, японці, як також інші народи на Заході бояться політичної нестабільности на Сході і некомпетентности совєтських господарників, які навіть чужими гришми не вміють господарювати. Для прикладу японська преса і політичні аналітики наводять справу 30-більйонової допомоги Німеччини, яка заплатила за своє з'єднання, але цієї допомоги ніде не видно. Більше того, привезені зі Заходу товари навіть нема кому розладувати з вагонів і вони по якомусь часі псуються і пропадає сотні тисяч долярів.

Крім економічних справ на порядок дня прийде ще дуже чула справа віддачі Японії чотирьох Курильських островів, звороту яких Японія домагається від СССР вже від довшого часу. М. Горбачов апелював до гнучкої політики у відносинах між СССР і Японією, але японці, якщо йдеться про острови, ведуть дуже безкомпромісову політику.

Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що поїздка і переговори М. Горбачова до Японії не будуть дуже успішними.

Три нові публікації доповнили видання Прологу

Нюарк, Н.Дж. — Минулого року з Прологу появилися три видання на три різні теми, про події, що відбуваються в трьох різних часах.

Публікація — „Другі Всеукраїнські Збори Народного Руху України (25-го — 28-го жовтня 1990 року), документи". У книжечці, що обіймає 71-ну сторінку, можна познайомитись із програмою Народного Руху України, його статутом, ухвалами, формою звернення і заявами. Видання це коштує 8 дол.

У 28-ми сторінковій книжечці — д-ра Івана Гриньоха — „Православ'я і католицизм" — автор її пише, що до написання цієї книжечки його призвело — вимога а) „теперішньої загальнохристиянської дійсности, б) української християнської дійсности зокрема і в) евентуальна проєкція розв'язки віроісповідної проблематики у відродженій Христовій Церкві в Україні, як бажаний її образ". Праця ця — в ціні 5 дол. — перекладена теж на англійську мову.

Третя — 76-сторінкова книжка, що вийшла уже другим накладом, авторства Люби Комар п.з. „Процес 59-и", розповідає про великий політичний процес, що відбувався у Львові поміж 17-им і 19-им січня 1941 року. На ньому перед совєтським судом стали 59 молодих українців, зокрема студентів Львівського Університету. Їх обвинувачено в приналежності до Організації Українських Націоналістів. Книжка ця коштує 5 дол.

Усі три видання можна набути в книгарнях, як теж, звернувшись на такі адреси: в Европі: Sučasnist' Mr. T. Kuzio, 78 B Kenginston Park Rd., London W 112 Pl та в інших країнах: Sučasnist Mr Y. Smyk 744 Broad St., Suite 1116, Newark, N.J. 07102-3892.

Плянують чорнобильські дні в Гартфорді

Гартфорд, Конн. (Л. Чудовський). — У п'яту річницю чорнобильської трагедії українська громада Гартфорду і стейту Коннектикат відзначить ці сумні роковини духовним єднанням з потерпілими та протягне руку допомоги потребуючим землякам.

Жалібне віче відбудеться у п'ятницю, 26-го квітня, о 7-ій год. вечора коло стейтового Капітолю з відправленням Соборного Молебня та виступами відомих стейтових діячів. Концерт на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля відбудеться у неділю, 28-го квітня о год. 7:30 вечора в театрі Лінкольна, Гартфордський університет, 200 Блумфілд аве. У програмі концерту виступлять 35-членний гартфордський хор „Діброва" під керівництвом Олеся Кузьмин та музика-віртуоз українсько-американського народного жанру і фольклору Петро Остроушко. Добровільний даток 15 дол. для дорослих, 7.50 для дітей.

Квитки можна набути при вступі до театру.

(Закінчення на стор. 4)

Завершується підготова першого турне Капелі Бандуристів по Україні

Під час зустрічі (зліва): д-р М. Гнатюк, М. Гельбіґ, В. Ткачук, в другому ряді стоять працівники фірми „Прут".

Джерзі сіті, Н.Дж. (О.К.)— Недавно повернулися з поїздки по Україні організатори великого першого турне Української Капелі Бандуристів з осідком в Дітройті, яке має відбутися п.з. „Ми знову з Тобою Україно!" впродовж червня. Президент туристичного бюра „Скорп" Марійка Гельбіґ, яка перебрала опіку над поїздкою, голова капелі д-р Мирослав Гнатюк і диригент Володимир Колесник відвідали усі місцевості, де капеля буде виступати, щоб на місці обговорити технічні справи приміщення, прохарчування та переїзду з одного місця на друге, в інтенсивній турі, яку капеля запланувала.

М. Гельбіґ і д-р М. Гнатюк відвідали Київ, Харків, Львів та Івано-Франківське, а відтак д-р М. Гнатюк із В. Колесником побували ще в східніх областях України, де також заплановані концерти капелі.

Рішено не зміняти первісно уложеної тури, хоча вона дуже тяжка для концертуючих та у 18-ох днях включає концерти в таких місцевостях: Київ, Канів, Полтава, Харків, Донецьке, Запоріжжя, Дніпропетровське, Кривий Ріг, Винниця, Чернівці, Івано-Франківське, Львів і Тернопіль.

На турне є вже зголошених 72 членів капелі, в тому 30, що грають на бандурах, а інші це співаки. Серед учасників є співаки так із ЗСА, як і з Канади, з Дітройту, Ню Йорку, Клівленду, Чикаґо, Філядельфії, Торонто, Гамилтону, Едмонтону і Ванкуверу.

Як інформує М. Гельбіґ, члени капелі самі оплачують собі подорож та готелі, а евентуальні дальші видатки будуть покриті із збірки, яку капеля проголосила серед українського громадянства діяспори. Хто ще хотів би допомогти у цій справі

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут у неділю 21-го квітня, о год. 1-ій по полудні відбудеться відкриття виставки картин Володимира Стецули і Дарії Наумко зі Львова. Імпрезу влаштовує Об'єднання Мистців Українців в Америці і відбудеться вона у галерії ОМУА, 136 Друга авеню в Ню Йорку. Виставка буде відкрита в будні дні від год. 6-ої вечора, в суботи і неділі — від год. 1-ої до 8-ої, і триватиме до 28-го квітня.

ФІЛЬМ „ЧОРНА ДОЛИНА"

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Показ фільму „Чорна долина", зустріч з його режисером, киянином Борисом Шиленком та показ відеострічки про приїзд Патріярха Мирослава І. Любачівського до Львова віідбудуться: в п'ятницю, 19-го квітня о год. 7:30 вечора в Пассейку, Н.Дж., St. Nicholas Auditorium, 212 President St., в суботу, 20-го квітня, о год. 7-ій вечора, в Ірвінгтоні Н.Дж., в Українському Народному Домі, в неділю, 21-го квітня, о год. 4-ій по полудні, в авдиторії школи при Церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., при Сенфорд Авеню. Вступ 6 дол., діти — 2.50 дол. Імпрезу влаштовує організація Пролог-Відео.

У СВІТІ

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ економіки і міжнародної співпраці АН СССР Владлен Мартинов виступив в Токіо з погрозою на адресу Корейської Народної Демократичної Республіки (комуністичної Північної Кореї), що Совєтський Союз припинить доставляти КНДР будь-які атомові матеріяли і не співпрацюватиме в цій ділянці з корейськими вченими, якщо уряд тієї республіки не допустить міжнародних інспекторів на свої атомові електростанції і скупчення атомових реакторів з метою перевірки безпеки для населення. „Якщо вони погодяться на міжнародну перевірку, — заявив В. Мартинов, — жодних проблем співпраці не буде". Як відомо, Мартинов перебуває тепер в Японії, приїхавши туди разом з великою совєтською делеґацією спеціялістів, які супроводжують генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Горбачова. В останньому часі поширились поголоски, що Північна Корея працює засекречено над продукцією своєї власної атомової бомби й іншої нуклеарної зброї. Про це згадував недавно також колишній президент ЗСА Ричард Ніксон в інтерв'ю з кореспондентом телевізійної сітки Сі-Ен-Ен.

ВЕРХОВНИЙ СУД НІМЕЧЧИНИ потвердив засуд американського сержанта Клайда Лі Конрада, якого суд в місті Кобленц засудив на доживотну тюрму за шпигунство і співпрацю з тодішніми комуністичними службами державної безпеки Мадярщини і Чехо-Словаччини, які у свою чергу передавали отримані від Конрада матеріяли до Москви. Конрад був на утриманні згаданих розвідчих служб 10 років, від 1975 до 1985. За послуги він отримав від комуністичних режимів 1,2 млн.долярів. Представник Верховного суду Німеччини Фердінант Шот повідомив, під час розгляду апеляції, що інформації Конрада поставили тоді під загрозу всю систему оборони Заходу.

КОРЕСПОНДЕНТ АҐЕНТСТВА Ассошієйтед Пресс інформує з Риму, що заходами совєтського Комітету державної безпеки (КГБ) і італійської кінокомпанії „Дамар" незабаром появиться на світовому ринку новий фільм під заголовком: „КГБ розповідає про все". Совєтський представник, згідно представник КГБ ген. Александер Карбайнов, заявив: „Ми хочемо розказати правду про все і тим самим розвіяти міт, що КГБ, мовляв, велика армія шпигунів, які здібні продістатися в усі частини світу і в усі державні та інші установи". Виступивши разом з генералом КГБ представник італійської компанії Люіджі Бямонте підкреслив, що його компанія гарантує створення цілком об'єктивного фільму, який розкаже про все, як воно було і як діє ця совєтська установа тепер, без жодних прикрас і приховання таємниць. Деякі західні аналітики заявили, що не зважаючи на досвід з минулого, наївність на Заході все ще існує у великій мірі.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ справ 12-ох европейських країн, членів Европейської економічної спільноти, вирішили просити Організацію Об'єднаних Націй, щоб ця міжнародна організація притягнула до судової відповідальности диктатора Іраку Саддама Гуссейна за ґеноцид і воєнні злочини. Речником ЕЕС тим разом був міністер закордонних справ Німеччини Ганс Дітріх Геншер. Його люксембурзький колега Жак Поос заявив, що під час зустрічі з генеральним секретарем ООН Гавіє Перезом де Куеяром европейські країни повторять цю вимогу.

В АМЕРИЦІ

ФУНДАЦІЯ ВІДОМОЇ ФІРМИ виробництва смачних і різноманітних сухариків і тістечок Р.Дж. Р. Набіско проголосила, що надала дотації в сумі 9.7 міл. дол. для підтримки та поширення новаторських програм методик яких є поліпшення публічної освіти в ЗСА. П'ятнадцять публічних шкіл отримають фінансові нагороди впродовж наступних трьох років, з того три отримали найбільшу в сумі 750,000 дол. Цю фінансову допомогу публічним школам фірма назвала „Школи наступного століття" та, згідно з речниками фірми, першенство вибору мали школи, що у своїх плянах включали підтримку місцевих громад.

ДИРЕКТОР БЮДЖЕТУ В УРЯДІ президента Джорджа Буша попередив Конгрес про досить застрашаючі наслідки, якщо кошти охорони здоров'я будуть зростати теперішнім темпом. У своєму виступі Ричард Г. Дарман сказав, що річні витрати Уряду на програми охорони здоров'я Медікер і Медікейд із початком наступного століття перевищать видатки на покриття соціяльного забезпечення. Він не дав точних даних, але підкреслив, що вже треба робити заходи, щоби спинити цю нездорову тенденцію.

РЕАГУЮЧИ НА СПОРУДЖЕННЯ Ізраїлем нових мешканевих будівель та заселення їх на окупованих землях західного берега ріки Йордан, Білий Дім назвав це „перепоною до замирення". Речник президента Джорджа Буша Марлин Фицвотер заявив, що Уряд ЗСА через свого амбасадора в Тель Авіві звернувся до уряду Ізраїля за вияснениям такого поступування, зокрема після того, як секретар Державного департаменту, перебуваючи в Ізраїлі минулого тижня, підкреслив, що ЗСА є дальше проти побудови нових поселень для жидів на завойованих від арабів землях Ізраїлем у війні 1967 року.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА вирішив гостро скоротити можливості засуджених на смерть в'язнів і інших стейтових тюремників вносити до федерального суду кількаразові відклики про конституційність їхніх засудів. Голосуванням 6 до 3 над справою смертного покарання в Джорджії, Верховний Суд схвалив стандарт для нижчих федеральних судів, за яким друге прохання в'язня на підставі габеас корпус, конституційне право про особисту волю, чи іншої апеляції, можна буде відкидати за вимком надзвичайних обставин. Це схвалення дасть змогу поодиноким стейтам скорше полагоджувати смертні присуди. Тепер з уваги на можливості таких апеляцій пересічний час від присуду до виконання смертного покарання триває вісім років.

У НЮ ЙОРКУ ЧЛЕНИ місцевої профспілки фільмової індустрії в понеділок, 15-го квітня, відкинули пробний контракт з провідними голлівудськими продюсерами, чим продовжили вже й так гірке, коштовне та безвихідне становище, що майже цілковито припинило від минулого листопада продукцію фільмів у Ню Йорку. Несподіване відкинення цього контракту сталося в дуже критичній порі року для нюйоркської 2.5 біл. дол. фільмової індустрії, бо якраз тепер великі голлівудські продюсери роблять всякі зобов'язуючі договори про фільмування цього літа. Відкинення контракту може принести Нюйоркові великі втрати потенціяльного капіталу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вже не позич, а дай

Представники Уряду президента Джорджа Буша заявили, що приблизно два тижні тому надійшло до Вашінґтону офіційне прохання від советського диктатора, генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Ґорбачова, у якому він, взявши до уваги дальше послаблення достави товарів першої потреби, зокрема харчових продуктів для населення Советського Союзу, а також незадоволення населення, а навіть вимоги його резиґнації з посту керівника, просить теперішню Адміністрацію надати СССР додатковий кредит в сумі 500 міл. долярів на закуп пшениці й інших товарів в ЗСА. Це вже другий лист подібного змісту, який прийшов до Білого Дому з Москви дипломатичною поштою, але президент Дж. Буш покищо не дав на них жодної відповіді.

М. Ґорбачов намагався в листах запевнити Уряд ЗСА щодо сплати довгу, але кредит Москви у Вашінґтоні такий поганий, що навіть звичайний урядник в Державному департаменті не вірить запевненням советського президента. Ґорбачов, наприклад, пише, що союзний уряд по давньому допильновує, щоб задовження закордонним країнам були своєчасно сплачувані, але давні рахунки задовження за пшеницю, і чи тільки за пшеницю, лежать незаплаченими.

Новий советський амбасадор до ЗСА Віктор Комплєктов незабаром зголоситься в Державному департаменті й Білому Домі і повторить прохання президента М. Ґорбачова про виділення кредиту, або перекаже думку кремлівського керівництва під час церемонії вручення вірчих грамот президентові Дж. Бушеві. Советські торговельні „комісари", не знаючи ще яке становище до цієї справи займе Уряд і сам Президент, шагають по коридорах Капітолю і намагаються шукати підтримки в американських законодавців. Деякі члени Конґресу, головно ті, які представляють сільськогосподарські стейти Америки середнього заходу, уже розчаровані тим, що Уряд ЗСА не запропонував більше, як один більйон долярів кредиту. Це значить, що Москва вже вичерпала свої валютні можливості і величезні суми за закуп пшениці й іншого зерна лежать незаплаченими.

Уряд Буша стоїть тепер перед дилемою: ще цього тижня до ЗСА прилітає більша делеґація Російської федерації і не виключено, що посланці Росії будуть домагатися окремого договору і, очевидно, окремого платного рахунку, ставлячи в той спосіб у стан „жебрака" союзний уряд. Білому Домові і Державному департаментові прийдеться мабуть вибирати між президентом М. Ґорбачовим, який має амбіції, але немає грошей, і президентом РСФСР Борісом Єльциним, який каже, що Росія платитиме за закуп готівкою. Досі перевагою у Вашінґтоні втішався М. Ґорбачов, що мабуть було основною помилкою Адміністрації.

Накінці ще одна родзинка, гірка для М. Ґорбачова. Єльцин, користуючись запрошенням президента Дж. Буша, прибуде у вересні до Вашінґтону і з цієї нагоди РСФСР плянує відкрити у столиці ЗСА свою амбасаду. На цю ціль американські приятелі Єльцина і РСФСР вже склали 700,000 долярів на закуп чотириповерхового будинку у Вашінґтоні. Там будуть приміщені бюра представника Російської федерації, який допильновуватиме економічних, культурних й інших справ в ЗСА. Приміщення не матиме покищо назви „амбасада", принаймні до того часу поки її не визнає Уряд ЗСА. І залежно від розвитку в „країні рад", така можливість існує.

У ПОНЕДІЛОК, 15-ГО КВІТНЯ, Північна Корея, яка ще далі втримує в себе ортодоксальну комуністичну однопартійну і тоталітарну систему, відзначила 46-ліття своєї держави і 79-ліття свого незмінного диктатора Кім Ір Сена. Пресове аґентство КНДР розповсюдило з тієї нагоди комунікат, в якому говориться, що „громадяни Північної Кореї щасливі, що вони можуть жити у незалежній вільній державі, основаній нашим великим вождем". Напередодні дня народження Кім Ір Сен піддав сильній критиці ті східньоевропейські країни, які відмовилися від комунізму, а всю вину за це він намагався перекинути на З'єднані Стейти Америки, політика яких спирається на „інтриґах". Прославлено також з тієї нагоди 50-літнього сина теперішнього диктатора Кім Джон Іра, який перебере владу після смерти батька. В комунікаті ні словом не згадано про зміни і евентуальне об'єднання обидвох **частин Кореї в одну державу.**

Тарас Кузьо
(Українське Пресове Аґенство)

РЕФЕРЕНДУМ І НЕВДОВОЛЕННЯ НАРОДУ В УКРАЇНІ

II.

Переважаюча більшість виборців зіґнорувала заклики крайньо екстремних груп і віддала свої голоси на бюлетені персоніфіковані В. Чорноволом і Л. Кравчуком (голова ВР), які здобули однаково міцні позиції. Нема одначе, сумніву, що 80.18 відс. голосів, які дістало республіканське питання пересічно в усій Україні, було б набагато вище, якщо б Галичина проголосувала позитивно за цю позицію. Бож республіканський бюлетень був зформульований Українським Демократичним Бльоком, Спілкою Письменників України (СПУ) і Народною Радою — умисне з наміром апелювати до зрусифікованого суспільства східній і південних областей України на те, щоб спонукати їх ставити „ні" союзному і „так" республіканському питанні („Літературна Україна" 5-го березня 1991).

Офіційно зареєстрована Українська Республіканська Партія (УПР) з її 12-ма депутатами в ВР України, а також радикальні групи Демократичного Бльоку і Народна Рада пропонували радше заплутані і неясні поради. Наприклад, хоч лідери УРП твердили, що вони обстоюватимуть свої задекляровані позиції (тобто „ні" і „так") — до двох перших питань, то з огляду на їхнє рішення вимагати повної незалежности — вони проголосували „ні" до обох перших питань. Знову ж заступник голови УРП, Степан Хмара, ув'язнений ще в листопаді минулого року — закликав бойкотува ти референдум. Як було подано в пресі („За вільну Україну" 16-го березня 1991) УРП, яка є особливо впливова в Західній Україні, — розповсюднила шість мільйонів листівок про референдум, велика частина яких була поширювана в областях Східньої України.

Не зважаючи ні на вислiди ні на вимоги Ґорбачова — референдум не зупинить прагнень і боротьби українського народу за самостійність. Таких, які хотіли б завернути колесо історії і допомагати Ґорбачову в його намаганнях зміцнювати союзну централізацію і відкинути перебудову в Україні небагато — вони майже поголовно є на півдні і в Криму. Перший секретар КПУ — Станислав Гуренко, хоч і не має більшої підтримки, однак навіть не думає шукати ком промісу: „Тільки тоді, як наші опоненти покинуть пляни відсунення комуністів від влади, тільки тоді ми будемо готові на дискусію круглого стола з ними" („Вісті з України" ч. 4-те 1991), — він заявив недавно.

Треба визнати, що не зважаючи на деякі прояви зайняти центристські позиції. Це виявилося, особливо в останніх місяцях між модератними крилами опозиції і компартійцями України. Отож вітер зміни роздмухав дещо навіть серед тих, які були чи не найбільш заскорузлою групою — то є в „Групі 239" депутатів ВР України. Бо під кінець ще минулого року в КПУ отворилося ліве крило, члени якого вийшли з-під контролі КУП і створили Партію Демократичного Відродження, із значними впливами серед молодої інтелектуальної еліти, головно, в міських центрах Східньої України, які дають підтрим ку модератній Народній Раді. Залишилося непримиримим, все ще чисельне консерватистське праве крило, яке репрезентує перший секретар КПУ С. Гуренко у ВР України. Отож, як це влучно зауважив один з пуб ліцистів: „Хоч насправді в Україні нема інтерфронту — його функції дуже запопадливо виконує КПУ. Навіть більше („Голос Карпат" 6-го січня 1991).

Центристську позицію в КПУ репрезентує Леонід Кравчук, колишній секретар від ідеології в КПУ, який використовуючи страйк голодуючих студентів в жовтні минулого року, — на позицію прем'єра уряду поставив „свого" Вітолда Фокіна. Треба пригадати, що в час коли Компартія України одобрювала мілітарну акцію в кривавих січневих подіях в республіках Прибалтики, — то Президія Верховної Ради України їх осудила. А сам Л. Кравчук починає діяти по-державницьки: Тільки недавно, відбувши подорож до Швай царії, як голова держави, Кравчук дискутував над майбутніми контактами з міністром Закордонних Справ Великобританії — Даґлесом Гирдом. На початку березня Л. Кравчук відвідав Львівську область, де позитивно одобрив впроваджувані в життя радикаль ні реформи, а місцевій Комуністичній партії порадив не ставити перешкод демократично обраним органам влади. Але, треба ствердити, що Кравчук був і залишився членом ЦК КПУ і було б інтересно знати чи він віддав свій голос за союзним договором чи за суверенітетом України?

Нові і вільні вибори до ВР України, чого домагалися голодуючі студенти в жовтні минулого року, —

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Рудницький

Р. РЕҐЕН ПРО СЕБЕ Й СВОЮ ДОБУ

Для політичних діячів є два основні способи утривалити свою діяльність для історії: або писати спогади, або знайти біографів, які зробили б це за них. Третій спосіб — зібрати й видати документи свого часу, хоч може й найоб'єктивніший, має обмежене коло читачів: загальна опінія про такий спосіб є та, що вони — ці документи — „нудні", „нечиткі", „архівні". Нічого дивного, що найпопулярніші є, були й будуть спогади, автобіографії, особисті підсумки минулого.

Читацький світ Америки після Другої світової війни з зацікавленням сприймав спогади Д. Айзенгаувера про його европейську кампанію 1939-45. Не менш цікаві були спогади президентів Р. Ніксона, Дж. Картера й його „прибічника" — „Збіґа" Бжезінського. Найновіша поява на книжковому ринку — „американське життя" — автобіографія Роналда Реґена: „An American Life" у видавництві Саймона Шустера в Ню Йорку 1990 року. В обширній розповіді на 748-ох сторінках недавній президент ЗСА подає в хронологічному порядку подробиці з свого життя: дитинство й студентські часи, вхід у політичне життя спочатку демократом, а опісля республіканцем, вибір на губернатора Каліфорнії, а врешті на президента ЗСА (1981-1988, дві каденції), й остаточно „епілог" — прощання з Білим Домом у січні 1989 року.

Для українського читача найцікавіші розділи про президентські роки Реґена, передусім його оцінка Совєтського Союзу як „імперії зла" — „evil empire", включно з дослівним текстом його промови на цю тему з березня 1983 року (стор. 568-571). Як ніхто з його попередників, Реґен дав у цій промові тверезу оцінку підсовєтської дійсности й потребу змінити зовнішню й внутрішню політику Брежнєвих, Андропова, Черненків — послідовників Леніна — Сталіна. Негативне становище до „імперії зла" тривало послідовно аж до часів М. Ґорбачова в 1985 і дальших роках. Реґен із некритою сатисфакцією описує свої зустріч з совєтським „генсеком" і вплив , який вони мали на політику совєтського диктатора, на його „гласність і перебудову".

Під датою 7-го березня 1985 року він записав у своєму щоденникові подробиці про зустріч із В. Щербицьким у Вашінґтоні. Він пише:

„Велика подія була (сьогодні) — зустріч із членом Політбюра Владіміром Щербицьком. Він був із амбасадором Добриніним і іншими. Зі мною були Джордж Шулц, Був М., Дон Реґен і інші. Ми тупцювали на одному місці. Він настоював на тому, що ми дестабілізуюча сила, яка їм загрожує. В основі це було повторення попередніх) розмов із Ґомулкою. Все ж я думаю, що він поїде додому з переконанням про нашу готовість до переговорів". (стор. 610).

Треба сумніватися, чи Щербицький насправді був переконаний про потребу переговорів з Америкою, бо як відомо, він ніколи опісля виразно про це не говорив, а навпаки до свого безславного кінця був непримиренним ворогом Заходу.

Коли йдеться про М. Ґорбачова, то, на думку Реґена, немалий вплив на його протиядрову настанову й закінчення Вашінґтонського договору в цій справі 1981 мала чорнобильська катастрофа 1986 року. І Реґен і Горбачов про це говорили на вершинних нарадах у Рейк'явіку (1986), Вашінґтоні (1987) й Москві (1988). Автор спогадів пише м. ін. дуже виразно про це на стор. 708: „Я переконаний, що Чорнобильська трагедія рік після того, як Ґорбачов почав урядувати, вплинула на його зусилля полагодити різниці з Заходом". Подібну думку висловив Дж. Шулц (стор. 710). Як не дивно, обидва політики ні словом не згадували, що Чорнобиль був передусім трагедією українського народу, що Ґорбачов старанно скрив перед світом вістку про 26-те квітня 1986 року, аж до першотравневих святкувань 1986 і. т. п. А для Реґена і для Шулца і врешті для всіх, згаданих у книжці, Чорнобиль лежить „десь там у Совєтському Союзі", якщо не на місяці й його точна льокалізація їм не цікава...

Крім Чорнобиля ніяких інших трагедій в Україні, як напр., великого голоду з 1932-33 років, у спогадах Реґена не згадано. Не згадано теж післягельсінкських конференцій у Мадриді, Берні, Відні... Основне поле зацікавлень Реґена — відвернення ядерної небезпеки, атомової війни й це йому частинно вдалося. Коли на від'їздному з Білого дому 20-го січня 1989 року внесено шампанський тост на його честь: „Пане президенте, місія завершена!", він скромно (й доречно) подумав: „Ще ні!" й цим закінчує книгу спогадів. І справді, до повного завершення американської місії в світі ще далеко. Висунута Реґеном концепція „зеро-зеро" ядерного озброєння в 1981 році, чекає ще на своє здійснення в ближчому майбутньому.

* * *

Прочитуючи сторінки Реґенової книжки, автор цієї статті мимоволі пригадував собі різні реакції на події 1980 років зі свого боку, тоді як голова Уряду УНР в екзилі. Пригадувався момент, коли в готелевій кімнаті в Маямі пролунала телевізійна заява про згадану зерову редукцію ядерної зброї; таки того самого

(Закінчення на стор. 4)

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Лист до членів УНСоюзу

Вельмишановні Пані і Панове!

Український Народний Союз від перших років свого існування старався плекати серед своїх членів доброзичливість у взаємовідношенні, готовість допомогти у потребах, дбав про корисне виховання молоді і заохочував до громадської праці.

У висліді члени нашої організації виявляли і виявляють щире розуміння повищих принципів корисного діяння і радо включаються у союзову братську діяльність.

УНСоюз у цьому році, як і кожного року надасть одному з найбільш активних своїх членів почесне звання: Братський Союзовець Року 1991. Даний кандидат на таке почесне звання повинен виказатися помітною безкорисною заслугою в братській праці на терені УНСоюзу та харитативною і громадською працею поза Союзом. Кожний відділ або член УНСоюзу може номінувати кандидата на згадане звання до 30-го червня 1991 року. В часі до 15-го липня покликане жюрі УНС вибере одного з номінованих кандидатів.

Після вибору УНСоюз автоматично передасть ім'я і прізвище успішного кандидата до Крайового братського конґресу Америки, де він/вона буде змагатися з кандидатами інших братських організацій Північної Америки за звання Фратерналіст Року на 1991.

Вибір кандидатів підлягає наступним правилам:

1. Кандидат мусить бути активним членом у відділовій праці;
2. Посмертних номінацій не приймається;
3. Не можуть бути обраними: члени Головного Уряду УНС, „Свободи" та „Українського Тижневика", їх працівники та урядовці, продавці забезпечення УНСоюзу на повній платні і нагороджені цим почесним званням в минулих роках.

Просимо слати на адресу братського координатора наступні дані про кандидатів: 1. ім'я і прізвище кандидата, 2. опис його/її заслуг, 3. фотографію кандидата (побажано чорно-білу).

Просимо Вас, урядовців Окружних Комітетів, урядовців Відділів і членів УНСоюзу про співпрацю. Вона причиниться до продовжування цієї гарної союзової традиції вшанування особи, гідної цього відзначення, до поширення доброї реклями для його Відділу та Округи і також до заохочення інших членів до братської діяльности.

З братським привітом
і пошаною до Вас
Андрій Воробець
Крайовий координатор
братської діяльности

Анекдоти з газет України

* * *

Лист рязанського робітника до редакції газети „Правда": „Шановна редакціє! Я чув, що в Африці люди недоїдають. Чи не можна те, що вони недоїдають, нам прислати?"

* * *

Із зведення ТАСС:

— Учора в Чорному морі зіткнувся з айсберґом і затонув американський підводний човен. Команда айсберґа нагороджена орденом Леніна.

* * *

Жанна Коваленко
м. Чернівці

Засудили до страти Петра, Миколу й Івана. Але дали рік відстрочки з умовою — хто навчить мавпу розмовляти, того помилують. Усі троє запросили: дайте їсти нам і мавпам.

Минув рік. Зайшли до Петра. А він, бідний, ледь дихає. Зате мавпа все їсть і їсть, а розмовляти не хоче. Микола теж тільки мавпу відгодував, а свого не домігся. Заходять до Івана, а мавпа худа-худісінька сидить у кутку.

— Ти що, не годував її?
— Як не годував? Тричі на день!

Мавпа обхопила лапами голову:

— Бреше, ох і бреше!

* * *

Сидять у камері свиня, папуга й півень.

Свиня каже: „„Посадили за те, що скрізь тикаюсь". Папуга: „Посадили, бо багато розмовляю". Півень: „А я — політичний. Піонера вчора дзьобнув".

Василь Головатюк
м. Вінниця.

* * *

Слухає лікар пацієнта й приказує:

— Добре, добре...
— А що ж добре, лікарю?
— Добре, що в мене такого немає!

* * *

Яка найвеселіша країна в світі? — СССР. Картоплю дають — радіємо, хліб — те ж саме. Всьому радіємо.

А яка найбагатша країна в світі? — СССР! Чого у нас тільки нема! Мяса нема, цукру нема, хліба нема...

Зібрав школяр
Костя Пономаренко
Чернігівська область.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Богдан Певний

КАЗКОВИЙ СВІТ ГАЛИНИ МАЗЕПИ

IV.

Ініціяли „ГМ" під ілюстраціями стали відомі чужій і українській читацькій публіці. У Галини була ще одна мрія пов'язана з казками — побіч ілюстрування дитячих книжок вона мріяла працювати над виготовленням мультиплікаційних фільмів. Але про це згодом.

1933 року Галина вперше відвідала на кілька місяців Париж. Там, між іншими українськими мистцями, що у той час творили поважну чисельно колонію, вона зустріла Василя Дядинюка. Хоч він учився у школі Олекси Новаківського у Львові, тобто був вихований у постімпресіоністичній манері, плекав, так як його наставник Петро Холодний-старший, неовізантійський стиль і намагався перенести його іконописні елементи у своє світське малярство. Найуспішнішою у цьому його спробою була відома серія портретів київських і галицьких князів виконана на замовлення українсько-американського політичного діяча Якова Макогона. Зі спадщини Холодного-старшого особливо помітні нові вітражі для Волоської церкви у Львові та для церкви у селі Мражниця під Бориславом. Одна з найкращих картин Холодного-старшого „Ой у полі жито" була знищена 1952 року наставленим партією комісаром Львівського музею українського мистецтва Василем Любчиком. Творчість Холодного-старшого і Дядинюка не могли бути завваженими и Галиною Мазепою і не залишити відповідного впливу на її малярстві.

Скінчивши навчання в Державній мистецько-промисловій школі та в Українській студії пластичного мистецтва, Галина ще вступила до Академії мистецтва у Празі, де вибрала майстерню німецького професора Віллі Новака, учня відомого експресіоніста Оскара Кокошки. Новак був пейзажистом і суворо критикував Галину за те, що, на його думку, її малюнки були надто декоративні, відзначалися саме тими прикметами, що робили мистецтво Холодного-старшого і Дядинюка непересічним.

„Професор намучився зі мною цілий рік", — розказує Галина Мазепа, — „старaючись з мене зробити малярку. Скінчивши рік в Академії я почувала, що нічого не варта і нічого не вмію".

Це, звичайно зі скромности — вже тоді Галина Мазепа була відомою і признаною маляркою. Вона дебютувала на великих збірних виставках українського мистецтва у Берліні та Празі 1933 року показуючи проєкти виконані ґвашем до „Лісової пісні" Лесі Українки; брала участь у львівських виставках Асоціяції незалежних мистців і у великій „Ретроспективній виставці українського мистецтва за останні тридцять літ" у Національному музеї 1935 року. З її участи у одній з львівських виставок Асоціяції незалежних український мистців запам'яталася у львів'ян така курйозна подія.

Не є таємницею, що ще дотепер львів'яни пишаються діяльністю своєї, згаданої Асоціяції, яка навівала образотворчий Львів 1930-их років подувом нової мистецької дійсности привезеної її членами із Заходу. На одній з групових виставок Асоціяції, звернуло увагу глядачів полотно „Після гокейового матчу" молодої малярки з Праги Галини Мазепи. Хоч ця увага не була викликана рідкісним відчуттям композиції, чіткістю ліній, зіставленням кольорових площин, — чого мабуть бажала авторка, — а еротичним натяком сюжету.

На картині, вирафінованого гармонією ліній, були зображені дві роздягнені, привабливі дівчини з одним гокейним кийком. Таке зіставлення заінтриґувало не тільки цнотливих львівських міщан, але і професійних критиків, суворих до усякої новизни, серед них і відомого віденського історика старохристиянського мистецтва Володимира Залозецького-Саса.

Повторювалося питання: „Хіба голі дівчата грають у гокей?"

Викликаний бешкет втихомирив своїм авторитетним виясненням старий професор Іларіон Свєнціцький, директор Українського національного музею у Львові:

„Голі дівчата у гокей в реальному житті не грають. Але в античній Греції Діяна, вибираючись на лови, також бувала одягнена тільки луком і стрілами. Багата на золото Греція напевно могла б їй справити якусь хоч би куцу туніку, проте естетичний ідеал тієї доби був інший. Чому нинішній мистець не може мати подібного ідеалу?"

Хоч еротизм не чужий деяким картинам Галини Мазепи, він переданий нею з глибоким жіночим відчуттям такту, не становить собою головної прикмети її творчости, яку треба шукати навіть не у сюжеті, а в оригінальності творчих рис, що у ширшому маштабі тісно вписуються у загальний процес розвитку нового українського мистецтва — від сюжету до стилю, — про що була мова на початку цієї статті.

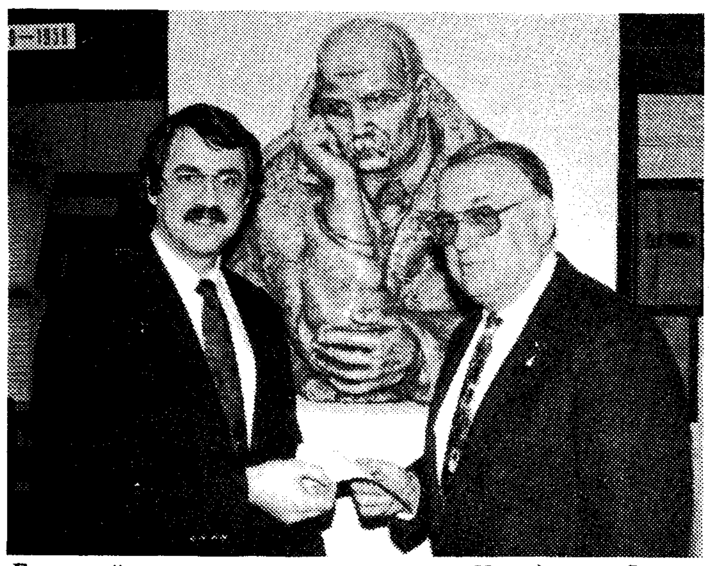
Без якої небудь зневаги чи знецінення, можна сміло сказати, що у тридцятих роках Галина Мазепа почала робити те, на чому основують свою творчість сьогодні на Україні Андрій Антонюк, Феодосій Гуменюк, Володимир Пасивенко та інші, що творять так званий „неофолкльорний" напрямок.

Закінчивши формальне навчання, Галина Мазепа, окрім станкового малярства, ілюстрації книжок і часописів, працювала на фабриці плюшових іграшок у Плзні, куди їздила раз на місяць кроїти патрони, вибирати матеріяли, фарбувати їх ацетонними пульверизаторами. Цю працю передав їй однокляснник Їжі Трнка, що став відомим маляром і не встигав виконувати замовлення. У вільні дні Галина працювала з ним над маріонетками — Трнка різьбив ляльки з дерева, а вона їх одягала.

1939 року німці підступною дипломатією без кровопролиття окупували Чехо-Словаччину, того ж року у вересні напали на Польщу чим започаткували Другу світову війну. Спочатку у Празі було спокійно. На Карпатську Україну, яка використовуючи нові, створені обставини, пробувала визволитися з-під чужого панування, приїхав фільмувати боротьбу український підприємець зі ЗСА Григорій Лисюк-Каленик з вісімнадцятилітнім сином. Під час фільмування одного з боїв сина застрілили. У Празі Лисюк забажав зустрітися з Галиною Мазепою. На зустріч у готелі на Вацлавській площі був ще запрошений доктор Роман Мішевич з Брна. Це був український фільмовий ентузіяст, який саме тоді фільмував чеський історичний фільм „Чеканки". Вони обоє хотіли працювати над українськими мультиплікаційними фільмами. Після появи на світових екранах „Білосніжки і семи ґномів" Волта Діснея це також було мрією Галини Мазепи — багатющий світ української казки чекав на своє відкриття. Вони втроє обговорили співпрацю і Галина Мазепа вже зробила перші пробні кадри казки „Івасик-Телесик", а Мішкевич зфільмував кілька метрів чорно-білого фільму, коли війна почала розгортатись, становище ставало загрозливішим і Лисюк був змушений все покинути та вернутися до Америки. Незреалізована мрія обірвалася.

Закінчення буде.

УНСоюз підтримує Український Музей-Архів в Клівленді

Головний контролер Українського Народного Союзу Тарас Шмагала передає директорові УМА Андрієві Фединському чек за членський внесок УНС на 1991 рік, на тлі погруддя Тараса Шевченка роботи скульптора Олександра Архипенка.

Український Музей-Архів у Клівленді проводить тепер кампанію приєднання членства. Здобуті членські внески допоможуть УМА продовжувати корисні програми з ділянки української культури середнього заходу Америки. У 1990 році УМА дістало велике признання на сторінках журналу „Нортерн Огайо Лайф" за дуже успішну виставку „Українська громада у Клівленді 1900—1990". У музею також відбулися виставки українсько-американських мистців Адама Міштала та Бруса Чечевського, як і цілого ряду інших.

Тепер музей працює над підготовою каталогу української періодики, що знаходиться у його архівах. Історичне товариство Вестерн Різерв виявило серйозне зацікавлення збіркою УМА та співпрацює з ним, щоб здобути державні фонди на збереження цієї багатої періодики на мікрофільмах.

Український Народний Союз підтримує Український Музей-Архів. Особи або установи зацікавлені стати членами УМА в Клівленді, чи прилучитися до цієї збірки, можуть контактуватися з УМА, 1202 Kenilworth Avenue, Cleveland, Ohio 44113; tel.: (216) 781-4329.

Братський конгрес Ню Джерзі проголосив конкурс

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Братський конгрес стейту Ню Джерзі проведе конкурс за осяги молоді на своїй річній конвенції в днях 10-го і 11-го жовтня 1991 року в готелі Шовбовт і Касіно в Атлантік Сіті, Н.Дж.

Цей щорічний конкурс є відкритим теж для членів Українського Народного Союзу, які є студентами середніх або вищих шкіл. Признання нагород базується на таких досягненнях: успіх у навчанні — 60%, надобов'язкова діяльність — 40%.

Конкурс буде проведений у двох вікових групах: перша — 14, 15 та 16 і друга — 17 років і вище.

Кожний переможець отримає грошову нагороду в сумі 200 дол. та трофей, які будуть вручені на конвенції Братського конгресу.

Всі зацікавлені взяти участь можуть отримати формуляри конкурсу в Українському Народному Союзі або від головного радного УНС Андрія Кейбіди, керівника конкурсу, 19 Rutgers Street, Maplewood, N.J. 07040 чи телефоном (201) 762-2827. Реченець для зголошень у конкурсі є 1-го вересня 1991 року.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ Їцак Шамір, користаючи з нагоди перебування в Лондоні на відкритті Европейського банку реконструкції і розвитку, зустрінувся там з головою Ради Міністрів СССР Валентином Павловим. Зустріч була заздалегідь запланована і обидва керівники урядів обговорили цілий ряд проблем, які мають будь-яке відношення до співпраці Ізраїля з СССР. Шамір ще раз закликав Павлова поставити справу відновлення повних дипломатичних зв'язків на засіданні уряду СССР, обіцяючи, що Ізраїль погодиться на скликання міжнародної конференції під керівництвом ЗСА і СССР для обговорення ва́жливих справ на Близькому Сході, в тому числі підписання мирового договору арабських країн з Ізраїлем і надання автономії палестинцям.

СТАРШИЙ СТАЖЕМ УРЯДНИК Державного департаменту у Вашінгтоні запропонував, щоби Організація Об'єднаних Націй створила „міжнародну присутність" в Іраку, тобто тіло, яке уможливило б курдам та іншим втікачам повернутися до своєї країни з таборів втікачів у Туреччині та Ірані. Ця пропозиція Принстона Леймена, директора бюра для справ втікачів при Державному департаменті ЗСА, є останньою із пропозицій Уряду президента Джорджа Буша та інших европейських країн у намаганнях знайти розв'язку для іракських втікачів. Цей самий урядник сказав, що пакистанський принц Садрудін Ага Хан, який наглядає над гуманітарною допомогою в околицях Перської затоки, є тепер у Багдаді та переговорює справу гуманітарної допомоги внутрі країни.

371-ий Відділ УНСоюзу відбув Річні збори

Нюарк. — В неділю, 17-го березня, в годині 1-ій по полудні, в залі під церквою св. Івана Хрестителя відбулися Річні збори 371-го Відділу УНСоюзу.

Збори відкрив і ними провадив мгр В. Сенежак, а секретарював М. Дереш. У висліді голосування вибрано нову Управу в складі: Володимир Сенежак — голова, Володимир Шпирко — заступник голови, Володимир Левицький — касир, Мирослав Дереш — секретар, Ярема Ракочий — заступник секретаря; Контрольна комісія: Хризанта Гентиш — голова, Борис Бурачинський і Микола Гординський — члени.

На закінчення предсідник В. Сенежак подякував присутнім, а нововибраній Управі побажав успіхів у праці, щоб ми приєднали більше нових членів, як в минулому році.

М. Дереш
секретар

Проф. М. Найдан отримав стипендію на переклади творів П. Тичини

Юніверсіті Парк, Па. — Департамент слов'янських мов Пенсильванійського стейтового університету подав до відома, що професор-асоцiйет Михайло Найдан отримав від Крайової фундації гуманітарних наук грошеву дотацію для перекладницьких праць. Ці фонди є призначені для перекладу ранніх творів українського поета-символіста Павла Тичини та критичного вступу до цієї збірки. Проф. М. Найдан отримає тимчасове звільнення з учительських обов'язків і фонди для подорожування.

Проф. М. Найдан

Прохання про уділення йому стипендії розглядалося дуже докладно майже цілий рік. Отримання стипендії від Крайової фундації гуманітарних наук є неабияким успіхом тим більше, що тільки 12 відсотків з усіх прохань отримали фонди. Закінчивши свій розпочатий задум у майбутньому, д-р М. Найдан плянує видати свою працю у видавництві одного із північно-американських університетів.

Загальні збори банку „Певність" в Чикаґо

Загальні збори 1-го українського федерального щадничого банку „Певність" відбулися в середу, 20-го березня, в залі дому СУМ.

Загальні збори відкрив і ними провадив президент Юліян Куляс. Збори відбулися, коли велася війна в Іраку та відбувалися заворушення в Україні і боротьба за її повну суверенність. Присутні вшанували полеглих вояків американської армії, довголітнього працівника Василя Семкова та членів, які відійшли у вічність.

З привітами виступили: президент каси „Самопоміч" Р. Мицик, гратулюючи з успіхами. З ним були ще екзекутивний директор Б. Ватраль і директор І. Павлик. З рамені Відділу УККА привіт зложив інж. О. Бараник. Від Осередку СУМ з Чикаго вітав інж. Т. Дрозд, а з Палатайну Я. Сидоренко. Від Відділу Т-ва Вояків УПА та від видавництва „Літопис УПА" вітав інж. С. Голяш.

Письмові привіти надіслали Клюб Емеритів з церкви св. о. Миколая і Собору св. Володимира і Ольги, а також Суспільна опіка, український Музей і родина Гарвасів з Арізони.

Протокол з останніх загальних зборів відчитав секретар банку інж. Мирон Лущак. Номінаційну комісію затверджено в такому складі: Ю. Кавка, Я. Сидоренко, Я. Загородний, П. Білий, М. Косач.

Звіт з цілорічної праці здав президент Ю. Куляс. Він зазначив, що працю банку перевіряє чотири ревізійні комісії. Всі вони ствердили, що банк „Певність" ведений під кожним оглядом взірцево. Банк увів нові услуги для членів, як ПКО, бюро подорожей, кредитові картки „Мастер кард". Всі відділи банку працюють бездоганно. Філія в Ролінг Медовс, біля Палатайну, повністю задовільняє місцеву громаду.

Банк видав на різні суспільно-громадські та допомогові цілі 155 тисяч дол. З цілого світу звертаються за фінансовою допомогою й одержують її з нашої установи. Останньо звернено більшу увагу на поміч Україні.

Банк „Певність" зріс більш як на 7.5 мільйона дол. до суми 153,185,791 дол. Виплачено членам 9,309.467 дол. дивіденди.

В банку працює 49 сталих працівників і 12 частково.

Федеральні й стейтові податки становили 565,500 дол. Дохід, перед заплаченням податків, виносив 2,156.417 дол. Чистий дохід дав суму 1,480.917 дол.

Найкращим забезпеченням банку та його здоровим показником є резерва і нерозділений дохід, який осягнув імпозантну суму — близько 15 мільйонів дол.

Про цей стан през. Ю. Куляс у вступному слові сказав так: „Наш запасний фонд, який є барометром здоров'я банку, сьогодні виносить коло 15 мільйонів дол. Пересічний запасний фонд у відношенню до вкладів в щадничих банках є тільки 3.5 відсотка, а наш запасний фонд має відношення до вкладів 10.9 відсотка. Якщо хтонебудь має якісь сумніви відносно стабільности банку „Певність" ми радимо звернутися до федеральних властей, які підтвердять, що „Певність" є одним із найбільш безпечних банків нашого стейту і держави".

Фінансовий звіт за 1990 рік здала екзекутивний директор Люба Гіромнімон. Цілий звіт був включений в окремому „Бюлетені", гарно виданому з кольоровими знимками й графічному представленні активів, резерви та розподілу доходів.

Звіт Контрольної комісії здала Христя Верещак. Голова Номінаційної комісії дир. Ю. Кавка запропонував вибрати до дирекції трьох кандидатів: д-ра П. Надзікевича, В. Палагнюка, інж. М. Добровольського. Поданих кандидатів вибрано одноголосно.

Дирекції уділено абсолюторію на внесок голови Контрольної комісії Христі Верещак.

На кілька внесків дав відповідь д-р Ю. Куляс.

Багату перекуску для членів банку приготовили пані з ОЖ ОЧСУ.

Президент банку подякував дирекції, екзекутиві та всім працівникам за дружню співпрацю, а всім членам далі полагоджувати всі фінансові справи в своїй рідній установі — банку „Певність".

Степан Голяш

Виставка творів мистця В. Курилика

З першим днем травня в Канадсько-Український Мистецькій Фундації в Торонто відкриється виставка творів нашого знаменитого земляка Василя Курилика. За п'ятнадцять років існування торонтської Мистецької ґалерії відбулися сотні різних мистецьких подій, але твори найславетнішого з наших малярів не експонувалися жодного разу. І ось нарешті прийшов час показати торонтським шанувальникам образотворчого мистецтва геніяльні картини Василя Курилика, значна частина, яких зібрана в музеї св. п. Олі і Миколи Колянківських в Ніяґара Фаллз. Експозицію буде присвячено 100-річчю поселення українців у Канаді, і вона стане частиною ювілейної програми святкувань.

Основою виставки стануть 160 картин Василя Курилика із всесвітньовідомої серії „Страсті Христові", за евангелистом св. Матеєм. Як відомо, ця монументальна праця, якій мистець присвятив три роки життя, стала короною його творчости.

Експонуватиметься також фрескова композиція „Український піонер". Оригінал цього знаменитого твору Василя Курилика купив федеральний уряд Канади під час відзначення 90-річчя поселення українців у Канаді. Постійне місце перебування його — один з найбільш принципіяльних будинків федерального уряду в Оттаві, поруч з макетом „Кенедієн Нешенал Рейлвей". Цей унікальний твір, як і „Страсті Христові", також ніколи не експонувався ні в Торонто, ні в інших містах Канади. Будуть представлені на огляд й інші твори Василя Курилика. Загалом вартість цієї експозиції оцінена в більш ніж три мільйони долярів.

Ювілейна виставка в Канадсько-Українській Мистецькій Фундації стане щасливою нагодою ознайомитися з цими шедеврами не тільки мешканцям Торонто, але й численним гостям української і неукраїнської національности, які прибудуть на святкування нашого століття. Це буде також добра нагода показати колекцію нашій молоді шкільного і дошкільного віку та студентам університетів. Особливо важливо, що під час тривання виставки буде показано декілька фільмів із життя Василя Курилика, відбудуться численні доповіді на мистецькі теми. Також буде належно вшановано ініціяторів і основників Української Мистецької ґалерії в Ніяґара Фаллз св. п. Ольгу і Миколу Колянківських, завдяки яким зібрано саме в українському музеї як наш національний скарб твори геніяльного мистця-українця Василя Курилика.

Відкриття виставки відбудеться 1-го травня ц. р. в Канадсько-Українській Мистецькій ґалерії в Торонто (вул. Блур, ч. 2118-А). Триватиме вона три місяці, тобто до кінця липня. Для координації виставки запрошено письменницю Ґльорію Фроляк та Христину Бідяк.

На відкриття виставки очікуємо почесних гостей: генерального губернатора Канади Рамона Гнатишина і губернатора провінції Онтаріо Линкольна М. Александра. Запрошено також міністра Онтарійського Міністерства культури Розаріо Маркезі та багатьох інших визначних осіб.

Отже, безцінний мистецький скарб, як кажуть, в дорозі до торонтського глядача. Залишається щиросердечно подякувати мужеві довір'я о. д-рові Романові Данилякові і членам дирекції Іванові Буртнякові та д-рові Іванові Грабовському за їхню старанну допомогу у визиченні колекції Василя Курилика.

Михайло Шафранюк

Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію в середу, 24-го квітня 1991 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н. Й. за Блаженнішої Пам'яті:

д-ра ВОЛОДИМИРА БАЧИНСЬКОГО
д-ра прав ОРЕСТА В. БЕДРІЯ, мол.
ПЕТРА КОСТЕЧКА
ОЛЕКСУ ЛАБУНЬКУ
д-ра ВАСИЛЯ ПАЛІДВОРА
МАРІЮ ПЕТРИШИН
ЮСТИНУ РУДЯК
д-ра АДОЛЬФА СЛИЖА
д-ра ВАСИЛЯ СТЕФУРАКА
ЛЕВКА ЧАЙКІВСЬКОГО
ВОЛОДИМИРА ЮРКОВСЬКОГО
д-ра ЙОСИФА ЯКИМОВА

Всіх Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померлих наших друзів.

Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в поході молитов до Вевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 16-го квітня 1991 р. відійшла у вічність на 82-му році життя
наша найдорожча
МАМА БАБЦЯ

бл. п.

ПАРАСКА КОЛЬБА-ТРОЯН

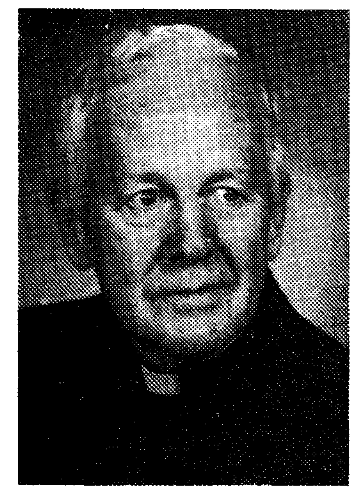
ПАНАХИДА в четвер, 18-го квітня 1991 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Conroy в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПОХОРОН в п'ятницю, 19-го квітня 1991 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. Андрія. Тлінні останки спочинуть на цьому ж цвинтарі.

Залишила у смутку:

чотирьох синів
три невістки
двоє внуків

Упокоївся Протоієрей М. Пахолок

Св. п. о. М. Пахолок

25-го лютого ц. р. несподівано відійшов у вічність ще один слуга нашого Українського Православного Виноградника — о. Протоієрей Мирон Пахолок.

Народився Мирон Пахолок 14-го червня 1927 року в Байоні, Ню Джерзі. Вже змолоду він відчув потяг до престолу Господнього і у відповідь на цей поклик поступив на Богословські студії в Колегії святого Андрія у Вінніпезі. Після висвячення в ієреї в 1950 році о. Мирон був призначений до парафії св. Миколая в Монессен, Пенсилвенія, де він понад рік був сотрудником отця Григорія Піп'юка. Відтак о. Мирон обслуговував парафії нашої церкви в Арнольді, Пенсилвенія, Трой, Ню Йорк, Бостон, Массачусетс, Клифтон, Ню Джерзі, та в Янґставні, Огайо. Чергове його призначення було при парафії св. Михаїла в Міннеаполісі, Міннесота, який він віддав останні півтора року свого трудолюбивого життя.

На протязі свого служіння о. Мирон опікувався не тільки дорученими йому парафіями нашої церкви, але і був активний у створених при ній установах та організаціях. Він, наприклад, був членом Ради митрополії, Опікунчої Ради Семінарії святої Софії, духовним опікуном Екзекутиви Української Православної Ліги та довголітнім редактором одного з часописів Ліги. Крім того о. Мирон був активний на громадській ниві, де залишив чимало слідів своєї невтомної праці та творчости.

Отець Мирон доклав багато зусиль, щоб познайомити нас із Божою Любов'ю, познайомити нас з тим спокоєм, тою радістю Божої Любови. Він завжди заохочував нас жити по християнському, в любові до ближнього, прощати провини та думати не тільки про себе, але про ближнього. Коли Господь Бог його покликав, він міг йому сказати, що він дійсно старався жити по-християнському. Св. п. о. Мирон помер так, як він жив — спокійно, в Божій любові.

Похоронні відправи в Міннеаполісі очолив при сослуженні місцевого духовенства прибулий з Чикаґо Архиєпископ Константин. Опісля тіло покійного перевезено до Бавнд Бруку, куди на заупокійні молитви, очолені Патріярхом Мстиславом, Архиєпископом Антонієм та Єпископом Паїсієм, прибули священики з Ню Йорку — Ню Джерзького деканату та велика громада вірних. Слово над покійним в церкві-пам'ятнику виголосив Патріярх Мстислав, при чому Архиєпископ Антоній та голова консисторії о. Василь Дяків попрощали його на могилі.

В глибокому смутку о. Мирон залишив свою паніматку Олесю, дітей Богдана, Степана та Таню і брата Богдана.

Н. Н.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

св. п.

о. Лева Любинського

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені

1-го травня 1991 р.:

у храмі св. Юра — Львів
у церкві Прес. Трійці — Кергонксон
у церкві св. Йосафата — Ню Британ
у церкві св. Архистратига Михаїла — Дженкінтавн
у церкві св. Трійці — Статен Айленд
у церкві св. Архистратига Михаїла — Торонто
у церкві св. Івана Хрестителя — Гантер

Родину і приятелів просимо згадати о. Лева у своїх молитвах.

Дружина АННА і діти

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 20-го березня 1991 р. в Чикаго, ЗСА відійшла у вічність
наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І СЕСТРА

бл. п.

Катерина Василенко з роду Кошилко

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 23-го березня 1991 р. в українській католицькій церкві Різдва Пречистої Діви Марії. Похоронено покійну на цвинтарі св. о. Миколая коло Чикаґо.

Оцим бажаємо висловити щиру подяку рідні, приятелям і знайомим за вислови співчуття, за участь у Панахиді і похороні, за вінки і квіти, за пожертви на Служби Божі й інші добродійні цілі, що будуть передані згідно з бажанням жертводавців.

Дуже дякуємо о. пароховi А. Міллерові і дякові М. Салові за переведення похоронних відправ.

Дякуємо членам нашої рідні за несення домовини, як теж Д. Розділському за солідну і професійну обслугу похорону.

В глибокому смутку:
чоловік — МИКОЛА
син — СТЕПАН
сестри — МАРІЯ, АННА І ПАРАСКЕВІЯ в Україні
брат — МИХАЙЛО в Канаді
та ближча і дальша рідня в Америці, Канаді й в Україні

Замість квітів на могилу покійної складаємо 100 дол. на Раду Оборони та Допомоги Україні.

МИКОЛА і СТЕПАН ВАСИЛЕНКИ

Авторський вечір А. Головінської-Максимович

У суботу, 16-го березня, 43-ій Відділ СУА ім. Олени Пчілки влаштував Анні Головінській-Максимович, як своїй голові авторський вечір у великій залі Українського Культурно-Освітнього Центру у Філядельфії.

Авторським вечором керувала та заповідала черговість точок програми Людмила Чайківська, імпресова референтка 43-го Відділу СУА. Цей вечір відкрила проф. Анастазія Жилава, заступник голови цього Відділу. Вступне слово виголосила д-р Наталія Пазуняк. У своєму слові вона накреслила силюету поетеси з акцентом на її творчість, при чому зацитувала деякі фрагменти віршів і наголосила їхню значимість. У процесі читання тексту ми не тільки якоюсь мірою познайомились із творчістю поетеси, але матеріял, що його читала д-р Н. Пазуняк мав ознаки широкого обізнання з літературознавством, головним чином з віршознавством.

Потім виступила авторка і прочитала сім своїх різновимірних віршів. Очевидно над усіми годі зупинятись, та все ж на деякі звернемо увагу.

„Наш прапор бережіть" — це вправді пластовий вірш, але в ньому авторка закликає до братерства та щоб прапор берегти, щоб донести його майбутнім поколінням. Тут легко можна цей заклик примінити до всіх товариств, організацій і загалом до нас усіх. У вірші „Дідьові" авторка передала ніжну любов до батька, що може із-за внуків усі його називали дідьом. У вірші „Верховному Владиці" ми почули благання „з'єднайте нас", що, на жаль, не втрачає актуальности повсякчасно.

Черговою точкою був виступ Надії Оранської. Співачка-солістка виконала: „Божа Мати", слова І. Савицької, музика Фоменка і „Діва Марія", слова Яр Славутича, музика цього ж композитора. У співачки приємного тембру сопрано, добра дикція та правильна інтерпретація. Вслухуючись в її виконання пісень, можемо сказати, що в неї добре вишколений голос, а понад усе ми звернули увагу на його милозвучність.

Після цієї вокальної точки Марія Євсевська прочитала текст, що його надіслала ред. Ольга Кузьмович, яка із-за простуди не могла приїхати.

Слід признати, що як на заступництво в останній хвилині, Марія Євсевська вив'язалась повністю і донесла до слухача написане звучністю свого голосу та доброю дикцією.

Ліза Чепіль прочитала чотири вірші. З останнього вірша „Бабуня шила бойківську сорочку" одну строфу із звукозапису зацитую:

І вишивала: тугу у квітки,
любов безмежну зеленою
листочків,
переплітала спогадом
рядки...
Бабуня шила бойківську
сорочку

В ході читання авторка перенесла нас у рідні сторони, нам увижалась старенька бабуня й оподаль її внучка, а ген-ген удалині голубо зацвілий льон. Нічого дивного, мистецька подача слова такі дива може творити.

Надія Оранська виступила ще раз з народною піснею „У гаєчку ходила я" в обробці Льва Колодуба. У пісні багато ніжности, що передала співачка, а втім, на це вказує навіть такий демінутивний льокатив як „у гаєчку".

Д-р Андрій Максимович, син поетеси, прочитав чотири вірші, серед них вірш, присвячений Володимирові Шашаровському. Цей вірш був зі сторони авторки свого роду висловом подяки відомому акторові та режисерові за його багатолітній труд з Театральною Студією Молоді, якої д-р Андрій (у той час студент) був членом, що, до речі, було помітним у його читанні.

В Анни Головінської рано проявився поетичний талант. Уже дев'ятирічною дівчинкою віршиком описала вона мороз. Цей свій хист, як видно, успадкувала по матері-письменниці, можливо, що частинно і по батькові-священикові, доброму проповідникові. Поетичні здібності розвивала в гімназії у Бережанах, на що звернула на себе увагу вчителів літератури Павла Павлусевича і Миколи Матієва-Мельника. Писала вірші, сценки, нариси. Вперше надрукувала свою „Зірку" в Зальцбурзі в пластовому журналі „Наш Шлях". У ЗСА друкувала вірші у „Ватрі", пластовій сторінці „Свободи" і в „Скобі", пластовій сторінці „Америки", пізніше в журналі „Юнак" і „Літописі Бойківщини", а в міжчасі в католицькому тижневику „Шлях", в журналі „Світло" в Канаді, у квартальнику „Правда" і в „Українській Думці" в Мюнхені, а ще пізніше в жіночому журналі „Наше Життя".

Брала участь у літературних конкурсах — в одному за етюд „Материнство" була відзначена, в іншому одержала першу нагороду за оповідання „Баба Варлампа" та „Крайка".

Не зважаючи на перевантаження працею, як вдова (в неї ж четверо дітей), так і в громадській діяльності, Анна Головінська-Максимович завершила студії бібліотекарства, щоб допомогти чоловікові (професорові коледжу Вілянова) дати дітям університетську освіту, не згадуючи особистої сатисфакції.

Авторка порадувала нас читанням ще двох віршів — „Великдень" і „Цвіте бузок", чим внесла подих весни.

Звіт із цього вечора був би неповний, якщо б ми на мить не зупинилися над одною особою, про яку хочеться сказати декілька слів. Специфікою діяльности Люди Чайківської є організувати культурні імпрези з рамени 43-го Відділу СУА, а поруч цього на цих імпрезах заповідати черговість точок програми.

Людмила Чайківська виросла до рівня професійного конферансьє — в першу чергу помітна в неї солідна підготова. Її подача слова має в собі мистецькі прикмети, веде програму цікаво, культурно, тут і там забарвлену дотепом, чим припадає публіці довподоби та здобуває до себе прихильність і симпатію.

Під кінець вечора Людмила Чайківська прочитала чимало привітів: від Сестер Василіянок, Студійного Осередку, Округи СУА, 43-го Відділу СУА, найближчих своїх рідних. Зворушливим привітом був привіт від старших віком союзянок, що живуть у домі для старших „Вознесіння".

Радістю сіяла авторка, що на вечір приїхала її приятелька ще з гімназійних часів, що згодом була її дружкою — Ірини Гомотюк-Зелик, відома мисткиня-малярка. Приємну несподіванку зробили авторці її товариші із зальцбурзької гімназії, що спеціяльно приїхали на її авторський вечір. „Чортополохи" також примандрували, щоб поздоровити свою подругу-пластунку з її особливим вечором. Було дуже багато квітів від організацій і приватних осіб.

Авторка щиро-дружньо подякувала всім, що спричинились до успіху її авторського вечора, назвавши їх, у першу чергу тих, що організували цей вечір і тих, що в ньому брали участь, при чому водночас запросила всіх до буфету, яким заряджувала Марія Данилів. Вечір, який втішався найбільшим досі успіхом, залишив незвичайно приємне враження.

Яр. Климовський

Львівські мистці — в Ню Йорку

Дарія Наумко-Стецула, „Гуцульське весілля", 1989, акварель.

21 квітня о 1-ій год. в галерії ОМУА відкривається виставка творів двох львівських мистців — Дарії Наумко та Володимира Стецули.

Зразу ж після закінчення Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва молоді мистці взяли активну участь у міжнародних, всесоюзних та республіканських виставках. Їх твори експонувалися у мистецьких галеріях ряду міст Польщі, Югославії.

На огляд нюйоркської публіки мистці привезли чималий творчий доробок.

Твори Дарії Наумко — це постійний пошук форми, стилістики, експерименти у різних техніках, а мотиви бере з народних джерел, обрядів, етнографії, з природи, а в останніх творах звертається до біблійних тем. Серія „Християнських мотивів" виконана на Заході.

„Мене глибоко вразило те, що українці діяспори бережно плекають релігійні традиції, побудували за відносно короткий період імміграції безліч церков", — сказала з захопленням Д. Наумко. І це озвалось у її акварелях світлим радісним циклом. „Богородиця", „Розп'яття", „Різдво" позначені декоративно— площинним трактуванням площ, як у вітражах, а кольорова гама теплих тонів підсилює ілюзію світла. Композиція „Похід ангелів" — це наче пролог до всієї серії і потрактована відмінно від інших творів цієї серії. Світло променює з середини картини, з енергії, яку дає колір.

У творчості Дарії Наумко поряд з абстрактними композиціями, аплікаціями, є етнографічні мотиви. Здебільшого художниця користується двома техніками: олійною та акварельною, а також знає тайни розпису на шовку. Її „Гуцульське весілля" виконане саме цією технікою. Твір позначений легкістю і радістю, який іде від тайни обряду, присутня пісня, що зависла у повітрі відспівною у цій незбагненности піднесеного настрою молодих людей. З притаманною їй естетичністю та ніжністю передає мисткиня настрій, що огортає людей, гори, повітря...

Експериментуючи та шукаючи форму, стилістику, як для самовияву своїх думок і відчуттів, так і для естетичного вияву сучасности, мисткиня представляє ряд експресивних абстрактних полотен: натюрмортів, композицій.

Творчість Володимира Стецули більш лаконічна та цільна у пошуку стилістичних засобів: він відходить від реального постімпресіонізму до абстрактного експресіонізму. Однак на виставці експоновано триптих, де він експериментує у цій композиції конструктивно, абстрактно і в цьому він добивається значного ефекту: тут грає все — і співвідношення площин та ліній, їх пропорційна залежність та тональне підсилення м'якого кольориту тла і контрасних акцентів домінуючих площин та ліній.

Інші твори Володимира Стецули, що експонуються на виставці, умовно можна поділити на дві групи: це пейзажі Львова, виконані в постімпресіоністичній манері та у кращих традиціях львівської малювальної школи; — і так відчутний відгомін кольористичних завдань, які ставив перед студентами вчитель Данило Довбушинський.

Інша група творів — це олійні картини, в яких автор ставить перед собою завдання передати настрій у кольорі і загальний характер та відчуття чи то пейзажу, чи то настрою кімнати, чи то настрою людей як у триптиху: „Гей, from Western Ukraine". Для цього він шукає форму і стилістику, і частково його твори останнього періоду позначені впливом абстрактного експресіонізму.

Молоді художники експериментують, шукають, добиваються...

Мабуть і для цього приїхали на Захід, щоб мати можливість ознайомитись з новими течіями, новими завданнями, які стоять перед мистецтвом наприкінці XX ст. Побажаємо їм успіхів у творчості!

Стефанія Гнатенко

БАГАТЬОМ КОЛИШНІМ агентам комуністичної державної безпеки, які зуміли приховати своє минуле і влаштуватись на державні роботи в Чехо-Словаччині, прийдеться тепер шукати іншої праці. Покликана до життя спеціяльна урядова комісія, завданням якої було перевірити колишню діяльність осіб, які працюють в державних установах виявила, що кількадесять осіб приховали своє минуле, а 10 службовців чехо-словацької інформаційної служби ЧТК були керівниками відділів державної служби безпеки за часів панування комуністичної влади в тій країні. Теперішній директор ЧТК, в минулому дисидент, Петр Уль заявив під час інтерв'ю з кореспондентом незалежної щоденної газети „Млада фронта днес", що урядові чинники вже виповіли колишнім членам чехословацького КГБ працю.

Шахтарі...

(Закінчення зі стор. 1)

зміною виборчої системи під наглядом міжнародної громадськости; негайно розпочати приватизацію землі та засобів виробництва; парламентові України за найкоротший час підготувати і подати на розгляд народу антикризову програму для виходу з економічної та політичної скрути; усунення КПСС з підприємств, департизація державних структур, націоналізація власности КПСС; припинити відрахування фондів України до союзного бюджету; негайно звільнити народного депутата України Степана Хмару; усунути від влади КПСС і віддати її до суду за вчинені злочини проти людства та інші вимоги.

Учасники мітингу прийняли рішення про підняття блакитно-жовтого прапора на шпилі перед обкомом КПСС. На другому шпилі піднято синьо-чорний прапор Міжнародної асоціяції шахтарів.

На сесії ВР України 16-го квітня К. Кравчук зазначив, що уряд України має внести на розгляд постанову про скасування постанов союзного уряду, які не відповідають інтересам республіки.

На пропозицію Голови ВРада ухвалила, що будь-які заклики до страйків ведуть до розвалу економіки республіки і спрямовані проти досягнення нею суверенітету. Своєю постановою, за яку проголосувало 287 депутатів, ВРада УССР скасувала на території республіки дію указу президента СССР від 12-го квітня „Про надзвичайні заходи щодо забезпечення матеріяльними ресурсами підприємств, об'єднань і організацій".

Проте, страйки розпочаті в Україні 16-го квітня, ширяться, напруженість зростає, особливо через страйк транспорту. У Києві страйкарі збираються на Площі Незалежності. Дорога до ВР України перекрита вантажівками і автобусами. Університет пікетується студентами, які закликають до страйку.

Як повідомив виконуючий обов'язки голови Київського Страйкового Комітету Володимир Бубнов, увечері 18-го квітня утворений Республіканський Страйком, який очолили три співголови — представники Києва, Донбасу та Львівсько-Волинського вугільного басейну. Всеукраїнський Страйком обумовив початок переговорів з представниками влади звільненням усіх політв'язнів на Україні.

17-го квітня до страйку приєдналися підприємства Львова. Страйк на неозначений час оголосили заводи „50 років Жовтня", Сільмаш, газової апаратури, автобусний, Прогрес, Львів прибор, Львівмікроприбор, мотозавод, дізельна фабрика, всі вищі учбові заклади, частинно технікуми та училища.

У Донецькому мітинг-страйк від 10-ої години ранку 16-го квітня триває круглодобово. Крім шахт страйкують уже 13 підприємств Донецького і на всіх страйкуючих підприємствах страйкарі вимагають виведення комітетів КПСС за межі підприємств.

Референдум...

(Закінчення зі стор. 2)

повинні б відбутися в наступному, 1992 році. Україна вже має багатопартійну систему, бож де факто є зареєстрованими УРПартія і Селянська Демократична партія і цілий вахляр від ліва до права партій ждуть на реєстрацію. Зареєстрованими є (донедавна нелегальні) обі українські Греко Католицька і Автокефальна Православна Церкви, які зростають чисельно (під час референдуму Російська Православна Церква в Україні була проти суверенітету і агітувала за союзним договором). Голова УАПЦ, Мстислав, який живе в ЗСА, влітку минулого року був проголошений Патріярхом а голова УКЦеркви Кардинал Любачівський, поїхав з Риму на Україну 30-го березня ц.р., і є надія, що його проголосять Патріярхом УГКЦеркви.

Результати референдуму яскраво вказали, що Україна прагне бути незалежною чи то в конфедерації з іншими вільними республіками, чи як самостійна демократична держава. Це вже задокументовано, як конституційне право в Декларацію Суверенітету. Отож в світлі цього годі дивуватися, що як британський так і ряд інших західних урядів є заінтересовані Україною. Вже встановлені ряд консулятів західних країн, а престижевий лондонський щоденник „Індепендент" — має в Києві акредитованого кореспондента — вперше від 1917 року.

Завершується...

(Закінчення зі стор. 1)

ній поїздці може переслати свою пожертву на адресу: Ukrainian Bandurist Chorus, P.O.Box 12129, Detroit, Mich. 48212.

Зворушливою виказалася велика допомога та готовість агрофірми „Прут", що тепер розвинулася дуже активно в Коломиї, і об'єднує шість селянських спілок, сокові і пивоварні заводи, м'ясарні, пекарні, фабрику повидла та перебірку ягід і плодів на порошки. Фірма „Прут" має вже також мережу ринків, крамниць і веде будівництво. Але головні прибутки „Пруту" приходять з молочного господарства, годівлі худоби, виробу цукру і льону.

Ця добра загосподарованість „Пруту" і його співпраця з американськими, британійськими та польськими фірмами дозволяє тепер на різні інші акції і на щедрість, коли йдеться про допомогу українському мистецтву. Фірма „Прут" була в минулому спонзором фестивалю „Червона Рута" та буде ним в 1991 році, була також спонзором першого Собору Української Духовної Республіки. Це зрозуміння для громадських справ завдяче „Прут" в першу чергу голові фірми Василеві Ткачукові, що вмів її розвинути. Він саме зацікавився також плянованим приїздом на турне Української Капелі Бандуристів і після останніх переговорів з організаторами погодився постачати для членів капелі вантажними автами здорову питну (не солену) гірську воду, яку його фірма продає під назвою „Коломийка", як також свіжі та сушені овочі, які в тому часі будуть можливі. Довідавшись, що учасники турне мають затриматися лише на концерт в Івано-Франківському, В. Ткачук рішив заплатити усім членам капелі нічліг в готелі та кошти перебування цілої доби в цьому підкарпатському місті.

Організатори поїздки капелі бандуристів розповідають з подивом про таку несподівану поміч гуцульської фірми, яка щойно недавно розпростерла свої крила і розгорнула працю на взір західніх фірм. Вони надіються, що і в інших місцевостях знайдуться подібні меценати української культури.

Р. Реґен...

(Закінчення зі стор. 2)

дня пішов гратуляційний лист до Білого Дому в цій справі, мовляв, Україна, як форпост усіх евентуальних атомових сутичок, вітає концепцію Президента й гаряче її підтримує. Були листи й телеграми до нього в справі Чорнобиля, були й у інших справах, як квебекська, чи оттавська конференції, Гренада тощо.

Наші реакції не обмежувалися тільки до листів і телеграм. Були й безпосередні особисті інтервенції. Як сьогодні, пригадується спроба атентату на Регена в Вашінгтоні з весною 1981 року, яку він з подробицями описує на стор. 259-264). Ця вістка застала автора цих рядків у столиці Сенегалю — Дакарі. Як стій, треба було взяти таксі й поїхати до американської амбасади, щоб скласти відповідні побажання повороту до здоров'я Регена на руки тамошнього представника ЗСА. Були й інші вияви підтримки йому, включно з участю в проамериканській демонстрації в Оттаві з приводу наїзду на Гренаду в 1983 році тощо.

З цього приводу Регенова книжка, як добрий зразок, подвійно цікава для автора цих рядків.